

Zbirka medijskih objav

INŽENIRSKA ZBORNICA SLOVENIJE,
za obdobje 8. 6. 2019

Število objav: 11

Internet: 3

Tisk: 8

Spremljane teme:

Inženirska dejavnost, ...: 3

Inženirska zbornica ...: 0

Barbara Škraba Flis: 0

Gradbeni zakon: 0

Zakon o ... načrtovanju: 1

Zakon o ... arhitektih: 0

Gradbena parcela: 0

Evidenca stavbnih zemljišč: 0

Svetovni gradbeni forum 2019: 0

Gradbeništvo, graditev: 8

Internet	Naslov	Nemčija aprila s padcem industrijske proizvodnje		
Zaporedna št. 1	Medij; Doseg	Sta.si; 520.000, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Gospodarstvo v svetu; 7. 6. 2019		
Stran v zbirki: 5	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...dobrin za 2,1 odstotka, aktivnost sektorja netrajnih dobrin pa za 0,8 odstotka. Obseg proizvodnje električne energije se je zmanjšal za 1,1 odstotka, obseg gradbeništva pa malenkost povečal, podatke statistikov povzema francoska tiskovna agencija AFP. "To je grozen začetek drugega četrtletja za nemško industrijo," se...			

Tisk	Naslov	Pravnikom več kot vsem drugim skupaj		
Zaporedna št. 2	Medij; Doseg	Večer; 107.900, Slovenija	Stran: 8	Površina: 1.078 cm ²
	Rubrika, Datum	Maribor; 8. 6. 2019		
Stran v zbirki: 9	Avtor	Jasmina Cehnar		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...računalništvo in informatiko 135 456(48) 20.105,60 Pedagoška fakulteta 94 292 (21) 16.448,40 Fakulteta za organizacijske vede 59 931(98) 16.220,80 Fakulteta za gradbeništvo , prometno inženirstvo in no n . , /L) Zb o (Zh) I l.oZI.zU arhitekturo Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede 36 80(20) 9.496,00 Fakulteta za kemijo...			

Tisk	Naslov	Nova, že 15. avtorska klop		
Zaporedna št. 3	Medij; Doseg	Večer; 107.900, Slovenija	Stran: 9	Površina: 172 cm ²
	Rubrika, Datum	Maribor; 8. 6. 2019		
Stran v zbirki: 10	Avtor	M. H.		
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji , Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Komaj dobra dva tedna sta minila od otvoritve 14. klopi Spomin pred nekdanjo mariborsko kaznilnico, ki so jo zasnovali štiri študentke Fakultete za gradbeništvo , prometno inženirstvo in arhitekturo Univerze v Mariboru pod mentorstvom arhitekta Nandeta Korpnika, že Mariborčanom nova ustvarjalka podarja novo umetniško klop. V kulturnem ...			

Internet	Naslov	Bo kemična industrija plesala drugače?		
Zaporedna št. 4	Medij; Doseg	Svetkapitala.si; 78.406, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 7. 6. 2019		
Stran v zbirki: 35	Avtor	Simona Drevenšek		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...električne energije in soli, da bi ustvarila kavstično sodo in klor. Kemikalije se danes uporabljajo domala v vsaki industriji, ne le v tekstilni – tudi v gradbeništvu in kmetijstvu, avtomobilski,... Kratkoročno rožnato Od sredine 80-ih let je svetovna kemična industrija rasla za 7 odstotkov letno in leta 2010 dosegla...			

Tisk	Naslov	Slovenija je središče Hisensa za vse operacije v Evropi		
Zaporedna št. 5	Medij; Doseg	Delo - Sobotna priloga; 70.000, Slovenija	Stran: 4	Površina: 1.460 cm ²
	Rubrika, Datum	Sobotna priloga; 8. 6. 2019		
Stran v zbirki: 40	Avtor	Brane Piano		
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji		
Povzetek	...brez kofeina, reče. Od prvega januarja je eden izmed dveh glavnih direktorjev Gorenja - drugi je Lan Lin. Chao Liu je na Kitajskem doštudiral strojno inženirstvo . V skupini Hisense se je zaposlil leta 1995 in začel kot projektant orodij proizvodnje televizijskih aparatov, bil nato pristojen za nadzor planiranja...			

Tisk	Naslov	Na seji tudi o hokeju		
Zaporedna št. 6	Medij; Doseg	Gorenjski glas - Jeseniške novice; 16.000, Slovenija	Stran: 2	Površina: 546 cm ²
	Rubrika, Datum	priloga Jeseniške novice; 7. 6. 2019		
Stran v zbirki: 42	Avtor	Urša Peternel		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...javnega dobra lokalnega pomena, preidejo v last Republike Slovenije in postanejo grajeno javno dobro državnega pomena. Plan graditve in vzdrževanja cest Sprejeli so tudi predlog Plana graditve in vzdrževanja občinskih cest v obdobju od leta 2019 do leta 2022. Gre za štiriletni plan, ki opredeljuje prednostne naloge in...			

Tisk	Naslov	Vurnikovi dnevi v znamenju študentov		
Zaporedna št. 7	Medij; Doseg	Gorenjski glas - Deželne novice; 12.000, Slovenija	Stran: 5	Površina: 838 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 7. 6. 2019		
Stran v zbirki: 44	Avtor	Marjana Ahačič		
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji		
Povzetek	...ki jo idejno in finančno podpirajo Krajevna skupnost Radovljica, Občina Radovljica, Fakulteta za arhitekturo univerze v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo , prometno inženirstvo in arhitekturo Univerze v Mariboru, je častna pa tudi finančna v smislu podpore pri strokovnem izpopolnjevanju. Vurnikovi priznanji sta letos prejela...			

Tisk	Naslov	V drugem polletju več kot 17 tisoč delovnih mest		
Zaporedna št. 8	Medij; Doseg	Savinjske novice; , Slovenija	Stran: 7	Površina: 76 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 7. 6. 2019		
Stran v zbirki: 45	Avtor	Marija Lebar		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...dejavnosti. V prihodnjega pol leta naj bi se tako odprlo približno 17300 novih delovnih mest. Najbolj spodbudne napovedi glede rasti zaposlovanja so bile v gradbeništvu in drugih dejavnosti. Iskalo naj bi se predvsem voznike težkih tovornjakov in vlačilcev, delavce za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, zidarje,...			

Tisk	Naslov	Vas zanima zdravo delovno in bivalno okolje? TIGR smart - Trajnostno in inovativno gradbeništvo za pametne stavbe		
Zaporedna št. 9	Medij; Doseg	Obrtnik - Podjetnik; , Slovenija	Stran: 33	Površina: 166 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 7. 6. 2019		
Stran v zbirki: 46	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Vas zanima zdravo delovno in bivalno okolje? TIGR4smart - Trajnostno in inovativno gradbeništvo za pametne stavbe Razvoj izdelkov in tehnologij, ki omogočajo vzpostavitev zdravega bivalnega in delovnega notranjega okolja. To je namen programa TIGR4smart,...			

Internet	Naslov	Odločitev ustavnega sodišča glede hitre ceste še odmeva		
Zaporedna št. 10	Medij; Doseg	Findinfo.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 7. 6. 2019		
Stran v zbirki: 47	Avtor	STA		
	Teme	Zakon o prostorskem načrtovanju		
Povzetek	...uredba sprejeta po nezakonitem in protiustavnem postopku. A ustavno sodišče je ugotovilo, da je postopek priprave in sprejetja uredbe potekal v skladu z zakonom o prostorskem načrtovanju in zakonom o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor, v postopku pa je bila javnosti zagotovljena možnost učinkovitega sodelovanja....			

Tisk	Naslov	Ugleden podjetnik in ambiciozen predsednik		
Zaporedna št. 11	Medij; Doseg	Obrtnik - Podjetnik; , Slovenija	Stran: 80	Površina: 376 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 7. 6. 2019		
Stran v zbirki: 48	Avtor	Niko Šoštarič		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...ELKING - ELEKTROTEHNIČNE STORITVE, MARJAN KOREN, S. P., TURNIŠČE nega odbora, en mandat tudi podpredsednik OOZ, na OZS v Ljubljani pa član sekcije za gradbeništvo in v UO sekcije elektro dejavnosti. Lani sem bil izvoljen za predsednika OOZ Lendava.« In s kakšnimi izzivi se na štiriletno mandatno pot podaja Marjan...			

Nemčija aprila s padcem industrijske proizvodnje

Nemčija je aprila zabeležila padec industrijske proizvodnje. Po prilagojenih podatkih je glede na marec nazadovala za 1,9 odstotka, je danes objavil nemški statistični urad Destatis. Gre za novo znamenje, da nemški predelovalci trpijo škodo zaradi globalne negotovosti in trgovinskih sporov.

Aktivnost sektorja investicijskih dobrin se je aprila na mesečni ravni skrčila za 3,3 odstotka, aktivnost sektorja trajnih dobrin za 2,1 odstotka, aktivnost sektorja netrajnih dobrin pa za 0,8 odstotka. Obseg proizvodnje električne energije se je zmanjšal za 1,1 odstotka, obseg **gradbeništva** pa malenkost povečal, podatke statistikov povzema francoska tiskovna agencija **AFP**.

"To je grozen začetek drugega četrtletja za nemško industrijo," se je na najnovejše številke odzval ekonomist pri banki **ING** Carsten Brzeski. "Nemčija zdaj potrebuje še bolj močno domačo potrošnjo ter odboj v drugo smer v maju in juniju, da se bo izognila vrnitvi v recesijsko območje," je ocenil.

Kot piše **AFP**, so bila nemška predelovalna podjetja v zadnjem času posebej prizadeta, saj je Nemčija izvozno usmerjena in zato občutljiva na trgovinske konflikte med **ZDA** in **EU** ter carinsko vojno med **ZDA** in Kitajsko.

HONORARJI PROFESORJEV

Pravnikom več kot vsem drugim skupaj

Jasmina Cehnar Razkrivamo, koliko denarja je Pravna fakulteta skupno izplačala za zaključevanje starih študijskih programov; inšpekcije nepravilnosti niso ugotovile, izsledki revizije ostajajo zaklenjeni v predal

Pred več kot letom in pol smo razkrili "dodatke", ki jih je Pravna fakulteta (PF) Univerze v Mariboru (UM) izplačala svojemu pedagoškemu kadru za delo s predbolonjskimi študenti, ki so leta 2016 množično zaključevali študij. Medtem ko so profesorji drugih mariborskih fakultet nesporno naporen finiš študijskega leta po večini opravili v okviru svoje redne obveze, so pravniki po spreminjanju univerzitetnega cenika, po katerem so si uro dela z dodiplomskim študentom ovrednotili s 120 evri neto, uro dela s študentom na znanstvenem magisteriju pa z 240 evri neto, v štirih mesecih dobili 208.642 evrov bruto honorarjev. Od tega večina profesorjev nekaj manj kot 10.000 evrov bruto, dekanica **Vesna Rijavec** pa celo skoraj 15 tisočakov bruto, čeravno, vsaj po številu mentorstev študentom, ni bila med najbolj obremenjenimi.

Kot smo izpostavili že takrat, pa je PF svojim sodelavcem za delo s predbolonjskimi študenti v kritičnem letu 2016 plačala še več denarja. Koliko, smo uspeli izvedeti šele nedavno, saj je fakulteta uporabila vsa pravna sredstva (glejte okvir), da podatek ne bi prišel v javnost.

168 tisočakov jim ni bilo dovolj

Kaj je torej tako zavzeto varovalo vodstvo PF? To, da je, medtem ko je večina drugih visokošolskih učiteljev na UM za delo s starimi študenti dobila drobiž ali sploh nič (glejte tabelo), svojim 20 sodelavcem zanje v osnovi izplačalo 168.369 evrov bruto. Skupno je torej za zaključevanje starih programov namenilo 377.011 evrov ali dobrih 41 tisočakov več kot vse druge fakultete skupaj.

Če je pri honorarjih "za dodatne obveznosti" pri delu s študenti, o katerih smo pisali konec leta 2017, obstajal sum, da gre za podvajanje plačevanja pedagoškega dela, naj poudarimo, da gre pri teh 168 tisočakovih za nesporna izplačila, izvedena na podlagi uveljavljene cenika univerze. Ta je pri delu izključno s podiplomskimi študenti dajal možnost izplačila honorarjev za mentorstva (480 evrov), somentorstva (160 evrov), ocenjevanje seminarskih nalog (60 evrov), članstva v komisijah za oceno (40 evrov) in zagovore (24 evrov) magistrskih

in doktorskih nalog. Na ta način so delo s "starimi" študenti izplačevale, če so imele denar, tudi druge mariborske fakultete, le da ne v takšnem obsegu kot na PF, kjer so ne nazadnje tudi prednjačili po številu uspešno zaključenih magistrskih nalog - teh je bilo 226. Še več, 257 podiplomskih študentov je takrat imela Ekonomsko-poslovna fakulteta, ki je svojim pedagoškim sodelavcem za delo z njimi tudi izplačala več kot PF, nekaj manj kot 180 tisočakov.

Škofu 50.000 evrov za 65 magisterijev

Največji delež 168.369 evrov velikega kolača, dobrih 41 tisočakov, je šel v žep **Bojana Škofa**, ki je mentoriral neverjetnih 65 magistrskih nalog, bil pa je tudi mentor 14 starim diplomantom. Kako je v enem letu fizično zmogel tolikšno maso študentov? "Zgolj s strokovnim, vestnim in prekomernim delom," odgovarja Škof in pojasnjuje, da so številke glede njegovih študentov "izključno statistične narave". Kot je dejal, je namreč večina njegovih magistrantov naloge delala več let, so pa s popravki mnogi čakali; ko so od fakultete prejeli obvestilo, da se rok za zaključek njihovega študija izteka, pa jih je večina takoj pristopila k zaključevanju magistrskega dela. "Vlagali so dispozicije, popravke nalog. Nekateri so prišli na novo; sprejel sem jih okoli dvajset, saj so smernice fakultete težile k temu, da je treba študentom pri zaključevanju študija priti naproti. Kandidatovo in mentorjevo delo je bilo zmeraj podvrženo strogi kontroli komisije za doktorski in ma-

gistrski študij," je še izpostavil Škof, ki je sicer predsedoval upravnemu odboru univerze ravno v času, ko so bile potrjene spremembe cenika, s katerim je lahko PF ob omenjenih 168 tisočakah svojim sodelavcem po inovativni formuli izplačala še dodatnih dobrih 208.000 evrov.

Škof je za delo s predbolonjskimi študenti prejel največ med vsemi profesorji s PF, skupno dobrih 50 tisoč evrov. Sledita **Aleš Kobal** (bil je mentor 22 magistrskim nalogam) s skupno dobrimi 36 tisočaki in **Suzana Kraljić** (mentorica enajstim znanstvenim magisterijem), ki je prejela vsega skupaj okoli 23.000 evrov bruto.

Ne gre za afero

Na PF vseskozi poudarjajo, da so honorarje izplačali iz svojih tržnih sredstev. "Ves denar je bil naš prihranek, ki smo ga imeli na strani in je bil po vseh dokumentih namenski, kar so ugotovile tudi inšpekcije," je povedala dekanka PF Vesna Rijavec. Po našem razkritju jih je namreč pod drobnogled vzelo ministrstvo za izobraževanje, ki je k ukrepanju pozvalo tudi urad za nadzor proračuna finančnega ministrstva. Ta je ugotovil, da ni šlo za porabo proračunskih sredstev. To je v glavnem tudi vse, kar je inšpekcije zanimalo, v vprašanje morebitnega podvajanja plačevanja pedagoškega dela se, glede na odgovore z MIZŠ, niso spuščali. Na PF vztrajajo, da je vse zakonito. "Tu ne gre za nobeno afero, ampak za opravljeno delo, za veliko garanje. Krivično je, saj smo vložili veliko truda in lastna sredstva v to, da smo izvedli takšen podvig - 600 diplomantov v tako kratkem času, ki ni bil naša krivda," še dodaja Rijavec, ki je za delo z sedmimi magistranti dobila štiri tisočake, iz naslova "do-

datnih obveznosti" s študenti pa še 15 tisočakov bruto.

Kot je dejala, ni delala le s svojimi študenti, temveč tudi drugimi, in skrbela, da je imela nadzor nad celotnim dogajanjem. "Denar sem zaslužila, pa ne le to, veliko več - vse, kar delam, ne zaslužim, kot bi pritikal mojemu znanju, položaju in mojemu silnemu angažmaju. Moji kolegi so ga opazili, zato sem dobila ta denar (15.000 evrov bruto, op. p)," je povedala.

Po hitrem postopku 4727 študentov

Na PF izplačila pojasnjujejo tudi z ekstremno, tudi do "2000 odstotkov večjo" obremenjenostjo maloštevilnega pedagoškega kadra v izteku študijskega leta 2015/16. Dejstvo pa je, da so bili izjemno obremenjeni tudi na drugih fakultetah, o čemer doslej prav tako nismo mogli natančno pisati, saj je rektorat pod **Igorjem Tičarjem** fakultetam po našem razkritju honorarjev PF konec leta 2017 prepovedal posredovanje s tem povezanih informacij. Novo vodstvo nam je številke zdaj poslalo (glejte tabelo). Te kažejo, da s 554 diplomanti, za katere je skrbelo 25 (po podatkih PF 32) pedagoških sodelavcev, niso bili izjemno obremenjeni le pravniki, pač pa je bila v podobnih okoliščinah vsaj še Fakulteta za organizacijske vede, kjer je za 931 predbolonjskih zaključnih nalog skrbelo 59 (so)delavcev fakultete, ki pa so morali vse opraviti v glavnem v okviru rednega dela.

Zanimiv pa je tudi podatek, da je v za izobraževalno statistiko rekordnem letu 2015/16 samo na UM študij končalo 4727 novih diplomantov, od tega 795 magistrstov znanosti in 74 doktorjev, ki so študij po večini zaključili po hitrem postopku in v zadnjem hipu.

Do podatkov šele po grožnji z izvršbo in globo

Že zdavnaj izplačane honorarje za predbolonjske študente znova obravnavamo, ker vseh zelenih informacij ne fakulteta ne takratni rektorat nista želela posredovati, oba z izgovorom, da je v teku revizija notranjega poslovanja članic, ki preverja tudi izplačila profesorjem. Zaradi takšnega zapiranja pred javnostjo smo se pritožili informacijskemu pooblaščenca, ki je že januarja 2018 izdal odločbo, da finančni nadzor s strani revizijske hiše ne more zadržati posredovanja zelenih informacij. A je PF zoper informacijskega pooblaščenca sprožila tožbo; to je izgubila, odločba pooblaščenca pa je postala pravnomočna marca letos. Toda podatkov, ki, kot pravi Rijavčeva, "niso nič posebnega", kljub našemu pozivu fakulteti še kar nismo dočakali. Zaleglo je šele, ko je informacijski pooblaščenec pravni fakulteti zagrozil z izvršbo in globo.

Vesna Rijavec:

"Tu ne gre za nobeno afero, ampak za opravljeno delo, za veliko garanje."

Revizija skrivnostne revizije

Še vedno pa čakamo na izsledke revizije oziroma "forenzičnega pregleda" poslovanja izbranih fakultet, ki ga je pri revizijski hiši Ernst & Young za 23.000 evrov naročilo bivše vodstvo univerze in zaradi katerega ni želelo predati informacij v zvezi z zaključevanjem predbolonjskih programov z nobene od fakultet UM, čeprav je revizija v resnici ta izplačila preverjala le na PF.

Izsledke pregleda tudi vodstvo pod rektorjem **Zdravkom Kačičem** drži stran od oči javnosti, po neuradnih informacijah pa naj bi bili za PF neugodni. Na rektoratu pojasnjujejo, da je bil pregled opravljan brez možnosti, da bi fakultete podale svoje pripombe. Zato jim je to pred časom omogočil Kačičev kabinet, angažiral pa je tudi Inštitut za poslovodno računovodstvo pri Visoki šoli za računovodstvo in finance, ki bo vse skupaj pregledal in podal svoje mnenje. To bo plačano po urni postavki in glede na "obsežnost gradiva" najverjetneje ne bo poceni. "Mnenje naj bi bilo podano do septembra 2019," sporočajo z UM, kjer naj bi zadevo javnosti predstavili, ko jo bo obravnaval upravni odbor.

554 študentov je v študijskem letu 2015/16 spisal zaključno nalogo na Pravni fakulteti, na celotni UM pa kar 4727. Foto: Andrej PETELINŠEK

Zaključevanje predbolonjskih programov na UM v letu 2015/2016 v številkah

Članica UM*	Število pedagoških sodelavcev, ki so delali s študenti starih programov	Diplomanti (od tega magistrantov in doktorjev)	Bruto honorarji visokošolskim učiteljem za zaključevanje starih programov (v EUR)
Pravna fakulteta	25	554 (226)	377.011,74
Ekonomsko poslovna fakulteta	57	808 (257)	178.910,10
Filozofska fakulteta	95	592 (83)	40.036,82
Fakulteta za strojništvo	78	264 (50)	33.059,00
Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko	135	456 (48)	20.105,60
Pedagoška fakulteta	94	292 (21)	16.448,40
Fakulteta za organizacijske vede	59	931 (98)	16.220,80
Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo	70	258 (24)	11.821,20
Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede	36	80 (20)	9.496,00
Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo	36	96 (18)	5.734,40
Fakulteta za naravoslovje in matematiko	96	136 (24)	3.870,00
Fakulteta za varnostne vede	15	124 (/)	0,00
Fakulteta za zdravstvene vede	22	118 (/)	0,00
Medicinska fakulteta	ni podatka	18 (/)	ni podatka
SKUPAJ	818	4727 (869)	712.714,06

* Fakulteta za energetiko, Fakulteta za logistiko in Fakulteta za turizem niso imele predbolonjskih programov

VEČER

ZGODBA O KLOPEH IN LJUDEH

Nova, že 15. avtorska klop

Avtorica je akademska kiparka Vlasta Čobal Sedmak, naslovljena je Trenutek, posvečena pa Slovenskemu društvu hospic

Sinoči so na desnem nabrežju Drave odkrili že 15. avtorsko klop iz serije Zgodbe o klopeh in ljudeh. Avtorica klopi z naslovom Trenutek, s pogledom čez reko na Staro trto, je akademska kiparka **Vlasta Čobal Sedmak**. Posveča jo delovanju Slovenskega društva hospic. Komaj dobra dva tedna sta minila od otvoritve 14. klopi Spomin pred nekdanjo mariborsko kaznilnico, ki so jo zasnovala štiri študentke

Vlasta Čobal Sedmak posveča klop delovanju Slovenskega društva hospic.

Foto: Igor NAPAST

Fakultete za **gradbeništvo**, prometno inženirstvo in arhitekturo Univerze v Mariboru pod mentorstvom arhitekta **Nandeta Korpnika**, že Mariborčanom nova ustvarjalka podarja novo umetniško klop. V kulturnem programu so nastopili dijaki III. gimnazije iz Maribora. **(mh)**

Bo kemična industrija plesala drugače?

Simona Drevenšek

07. junij 2019

Basfova tovarna citralov v Ludwigshafnu. Citral je izhodiščni material za vitamine A in E ter za karotenoide in različne aromatične kemikalije. Foto: Basf

Evropska kemična industrija se sooča z velikimi izzivi, saj se vrednostne verige vse bolj premikajo proti Vzhodu. V Azijo jih

vlečejo gospodarska rast in tržne priložnosti. Kaj to pomeni za evropsko kemično industrijo?

Zgodovina kemične industrije sega v antične čase. Bližnjevzhodni obrtniki so rafinirali alkalije in apnenec za proizvodnjo stekla že 7000 let pred našim štetjem, Feničani so v 6. stoletju pred našim štetjem uspešno naredili milo. Kitajci so okoli 10. stoletja razvili smodnik. V srednjem veku so alkimisti izdelovali manjše količine kemikalij in do leta 1635 so romarji v Massachusettsu proizvajali kalijev nitrat za smodnik in kemikalije za strojenje. Čeprav so posamezni kemični obrati vse od Velike Britanije do Rusije obstajali od 40-ih let 18. stoletja naprej, so se velike kemične industrije razvile šele v 19. stoletju, kar sovpada z industrijsko revolucijo in tudi napredkom v organski kemiji, ki je omogočil proizvodnjo sintetičnih barv iz premogovega katrana.

Skorajda ni stvari, katere osnova ni nafta.

V 90-ih letih prejšnjega stoletja so nemška podjetja začela proizvajati žveplovo kislino in približno v istem času so kemična podjetja začela uporabljati elektrolitsko metodo, ki je zahtevala velike količine električne energije in soli, da bi ustvarila kavstično sodo in klor. Kemikalije se danes uporabljajo domala v vsaki industriji, ne le v tekstilni – tudi v **gradbeništvu** in kmetijstvu, avtomobilski, ...

Kratkoročno rožnato

Od sredine 80-ih let je svetovna kemična industrija rasla za 7 odstotkov letno in leta 2010 dosegla 2,4 trilijona evrov. Večino rasti v zadnjih 25 letih je prispevala Azija, ki ima v lasti skoraj polovico svetovne prodaje kemikalij. Če se bodo trenutni trendi nadaljevali, je pričakovati, da bodo svetovni kemični trgi v naslednjih 20 letih v povprečju rasli za tri odstotke, predvsem zavoljo Azije in Bližnjega vzhoda, kot v poročilu o viziji kemične industrije do leta 2030 ocenjuje svetovalno podjetje AT Kearney. Azija naj bi imela do leta 2030 v lasti kar dve tretjini trga, medtem ko bo v Evropi rast le 1-odstotna.

Lani je evropska kemična industrija zabeležila 0,5-odstotni upad proizvodnje, letos bo za 0,5 odstotka zrasla. Izvoz je leta 2017 dosegel 160 milijard evrov, trgovinski presežek pa je znašal okoli 50 milijard. Kratkoročno je torej napoved za evropsko kemično industrijo rožnata, pravi René van Sloten, izvršni direktor

programa za industrijsko politiko pri Evropskem svetu za kemično industrijo (Cefic).

Prihodki kemične industrije bodo s 3500 milijard evrov leta 2017 zrasli na 6000 milijard evrov leta 2030. »Rast kemične industrije podžigata rastoči kitajski trg pa tudi oživljanje kemične industrije v ZDA zahvaljujoč plinu iz skrilavcev. Investicije se selijo tudi na Bližnji vzhod in v Indijo. Te države so tudi zasnovale strategije za razvoj kemične industrije,« pojasnjuje René van Sloten.

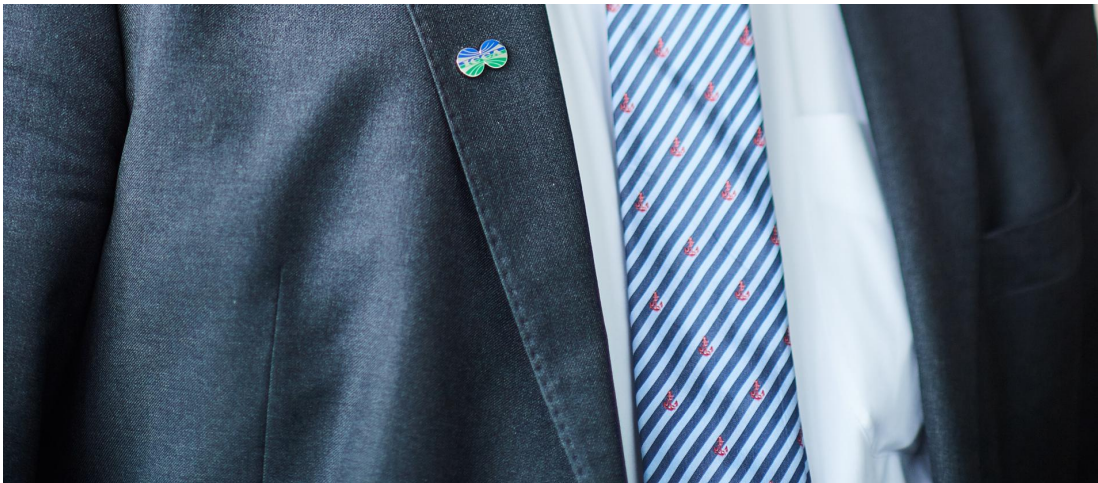
In prav s temi državami bo morala Evropa tekmovati za investicije. Zadnja večja je pred meseci napovedana investicija v prvi novi kreker v pristanišču Antwerpen, vredna tri milijarde evrov. Šibke točke Evrope, kar zadeva investicije v primerjavi z Vzhodom, so namreč volatilitnost cen surovin in materialov, tudi dražja energija, imamo pa odlično infrastrukturo, kemične grozde, kot sta Antwerpen in BASF-ov Ludwigshafen, tudi delovna sila

je visoko izobražena, ocenjuje René van Sloten.

Pri AT Kearney pričakujejo, da bo zaradi počasne rasti do leta 2030 v evropski kemični industriji izgubljenih več kot 30 odstotkov delovnih mest.

René van Sloten, Cefic: Rast kemične industrije podžigata rastoči kitajski trg pa tudi oživljanje kemične industrije v ZDA zahvaljujoč plinu iz skrilavcev. Foto: David Plas

Svetovna kemična industrija se že vrsto let spopada tudi z zmanjševanjem marž, trženjem izdelkov, hitro rastočo konkurenco v državah v razvoju in kupci, ki zahtevajo več po nižjih cenah. Na področju izdelave poliamida 6 so v Aquafilu na to težavo odgovorili z novim poslovnim modelom, ki temelji na načelih krožnega gospodarstva. »Razvili smo sistem regeneracije Econyl za neskončno recikliranje poliamida 6 iz poliamidnih odpadkov. Poliamid econyl, iz katerega izdelujemo vlakna za oblačila in tekstilne talne obloge, ima znatne okoljske prednosti. S tem smo svoje izdelke prekvalificirali iz

osnovnih v posebne izdelke, za katere so kupci pripravljeni plačati več. Smo pionirji krožnega gospodarstva v kemični industriji,« pojasnjuje Denis Jahić, direktor in član uprave AquafilSLO.

Med največje težave industrije, v kateri deluje, prišteva strateške kemikalije, saj so »v rokah multinacionalk, ki krojijo cene in dobavo vsem ostalim«.

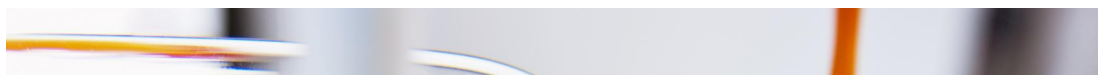
Za pol Manhattna

No, v nemškem kemičnem velikanu BASF, kjer se bahajo, da ustvarjajo kemijo, niso zaskrbljeni nad napovedmi o manjši rasti in selitvi na Vzhod. V začetku leta so v Ludwigshafnu, kjer imajo sedež (njihove tovarne in obrati pokrivajo površino v velikosti polovice Manhattna), predstavili celo zelo ambiciozne načrte.

Velike kemične industrije so se razvile šele v 19. stoletju, kar sovpada z industrijsko revolucijo in tudi napredkom v organski kemiji.

Napovedali so številne projekte na področju raziskav in razvoja za zmanjšanje emisij ogljikovega dioksida kot del nove poslovne strategije podjetja. Predsednik in glavni direktor Martin Brudermüller je dejal, da bo BASF do leta 2030 ogljično nevtralno podjetje. V zadnjih dveh

desetletjih je BASF zmanjšal svoje emisije toplogrednih plinov za 50 odstotkov, pri čemer je podvojil obseg proizvodnje, je dejal Brudermüller. »Oddajamo le še 0,6 tone CO2 na tono materiala.« Emisije si želijo še dodatno zmanjšati oziroma se jim na področju proizvodnje povsem izogniti, za kar pa potrebujejo sistem upravljanja ogljika, v okviru katerega se rojevajo nove ideje in inovacije, tudi biorazgradljivi produkti. Programi, ki jih je opisal, vključujejo razvoj koncepta električnega ogrevanja za parne krekerje, razvoj nove tehnologije za proizvodnjo vodika in razvoj novih katalizatorjev. »Kemična industrija ne more biti dekarbonizirana zaradi sestavin in visoke vsebnosti ogljika, ampak lahko tega čim bolje upravljamo,« je prepričan Brudermüller. Kar 75 odstotkov ogljika je del produktov, ki jih prodajajo, kar imenujejo strukturni ogljik: »Vsaka tona CO2 je izguba vrednosti, saj za ogljik veliko plačujemo, zato moramo optimizirati proizvodnjo, kar nam je tudi uspelo.«

Basf v laboratoriju proizvaja tudi napitke. Razvijajo in analizirajo posebne karotenoidne zmesi za industrijo pijač. Proizvajajo naravne karotenoide za barvanje in utrjevanje limonad, sadnih pijač, multivitaminskih in ACE sokov. Foto: Basf

Družba želi v naslednjih petih letih namestiti prvi »svetovni« električni koncept ogrevanja za parne krekerje in uporabljati obnovljive vire energije za delovanje parnih krekerjev. Ciljno usmerjajo tudi proizvodnjo vodika, ki sprosti znatne količine CO₂. Kemična industrija namreč uporablja velike količine vodika pri sintezi amoniaka. BASF skupaj s partnerji razvija novo tehnologijo za proizvodnjo vodika iz zemeljskega plina (ki ga sestavljata vodik in ogljik) ali metana. S pirolizo metana, ki zahteva razmeroma malo energije, in z uporabo energije iz obnovljivih virov se lahko vodik proizvaja v industrijskem obsegu brez emisij CO₂, je dejal prvi mož koncerna.

Dr. Andreas Bode iz podjetja BASF je prepričan v širšo uporabnost ogljika. Obstajajo mali trgi, ki bi ga lahko konzumirali, ampak za kilogram vodika potrebujejo tri kilograme ogljika. »Letno bomo naredili en milijon ton trdega ogljika, kar je slišati veliko, vendar je to malo – aluminijaska industrija ga potrebuje 250 milijonov ton, jeklarska pa še več,« je pojasnil Bode.

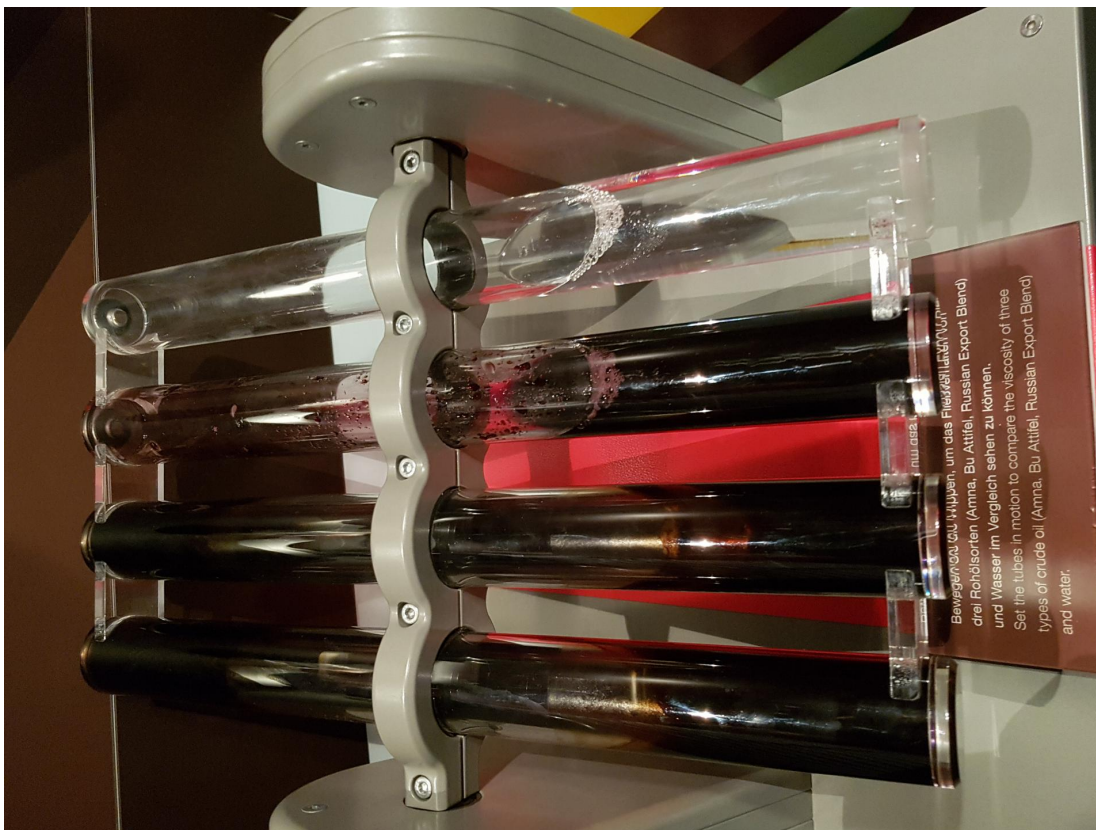
Proučujejo tudi postopek za proizvodnjo olefinov, pri čemer se sproščajo velike količine CO₂. Pri tem si prizadeva za bistveno zmanjšanje emisij s »suhim preoblikovanjem« metana. BASF je predstavil tudi nov pristop za uporabo CO₂ kot kemične surovine. To zajema proizvodnjo natrijevega akrilata iz etilena in CO₂.

Natrijev akrilat je pomemben začetni material za superabsorbente, ki se pogosto uporabljajo v plenica in drugih higienskih izdelkih.

V letu 2017 je BASF investiral nekaj manj kot 1,9

milijarde evrov v raziskovalne in razvojne projekte. Slišati je veliko, a je precej manj, kot v raziskave vlagajo avtomobilska podjetja, oziroma le okoli štiri odstotke skupnega prometa. Podjetniško raziskovalno področje vključuje okoli 3000 projektov, ki jih izvaja več kot 11.000 zaposlenih na področju raziskav in razvoja po vsem svetu.

Surova nafta ima več kot 17.000 posameznih sestavin, zaradi česar je izjemno kompleksna mešanica organskih snovi. V rafineriji se med destilacijo surove nafte proizvaja kot ena od štirih frakcij: rafinerijski plin, nafta (lahka in težka nafta), plinsko olje in težko kurilno olje. Foto: Basf

Nišne priložnosti

Evropa je druga največja proizvajalka kemikalij na svetu, saj je prodaja kemikalij lani znašala 542 milijard evrov. Sedem evropskih držav – Nemčija, Francija, Velika Britanija, Belgija, Španija, Italija in Poljska – je odgovornih za 85 odstotkov prodaje proizvedenih kemičnih produktov in na tem področju sprememb ne bo. No, spremembe bi se lahko zgodile v primeru trdega brexita. Če bi Združeno Kraljestvo zapustilo EU brez dogovora, bi kemična industrija občutila kaos, ki pa bo kratkotrajen. »Ker kemikalije pred tem, ko končajo v končnem produktu, večkrat prečkajo mejo med Veliko Britanijo in Francijo, bi se lahko podražile. Vprašanje je tudi, kaj bo z registracijo kemikalij, saj sedaj uporabljamo

angleški sistem, ...« razmišlja René van Sloten.

Z brexitom ali brez njega bo sicer do leta 2030 globalen kemični trg doživel spremembe – industrija in kupci se selijo na Vzhod. Okoli 66 odstotkov celotne prodaje kemikalij naj bi se zgodilo v Aziji. Vsi ti dogodki vplivajo tudi na evropsko kemično industrijo, ki se že odziva na spremembe s procesnim preoblikovanjem – teži h krožnemu gospodarstvu, trajnostim rešitvam, nižnim proizvodom, ... Van Sloten meni, da so v bodočem fragmentiranem svetu in regionalizaciji kemične industrije evropska prednost specialne kemikalije. V tej luči je po njegovih besedah bolj pomembna Slovenija kot na primer splošna kemična industrija. Priložnosti so v segmentu tehnologij nizkoogljčne družbe, recikliranje bo postalo vse bolj pomembno. Več bo sodelovanja z jeklarsko industrijo in cementno, napoveduje van Sloten. Tesno sodelujejo tudi s predelovalci odpadkov: »Odpadki so ključna surovina in priložnost za našo industrijo.«

Martin Brudermüller, direktor BASF: Oddajamo le še 0,6 tone CO2 na tono materiala. Foto: Basf Se

Tudi pri AT Kearney so že leta 2012 ocenili, da se trg kemikalij ne bo vznemirjal z revolucionarnimi odkritji, kot je pojav novih razredov molekul. Namesto tega pričakujejo napredek pri posebnih kemikalijah in nišah za aplikacije s tehnološkimi preskoki v panogah, kot so biotehnologija in gorivne celice. Vendar naj bi v Evropi potrošnja rasla le v segmentu kemikalij za potrošnike. Se sprašujete, kako smo lahko potrošniki osrednje gonilo

povpraševanja? Parfumi, barve za lase, detergenti, mila, barve za tkanine, plastične otroške igrače, zobne paste, ... je poenostavljen odgovor.

Aquafil s še bolj ambicioznimi načrti

EU si je namreč zadala tudi cilj ničogljične industrije in krožnega gospodarstva. Te spremembe so za industrijo pozitivne, je prepričan van Sloten, saj bo industrija izdelovala nove izolacijske materiale, baterije: »Kemična industrija je ponudnik storitev za vse ostale sektorje in tržne priložnosti so.«

Trendi v kemični industriji so, da se nafta in plin kot osnovni surovini za proizvodnjo kemikalij nadomestita s kemikalijami, pridobljenimi iz obnovljivih virov. Temu sledijo tudi v podjetju Aquafil, ki z 11 evropskimi partnerji in vodilnim ameriškim podjetjem na področju biotehnologij v okviru projekta Effective razvija nov način

proizvodnje poliamida 6 iz surovin rastlinskega izvora. Aquafil sicer največ vlaga prav v raziskave in razvoj za nadgradnjo krožnega modela gospodarstva, pojasnjuje Denis Jahić, direktor in član uprave AquafilSLO. »Poleg poliamida 6 razvijamo tudi načine za recikliranje drugih materialov, ki se nahajajo v poliamidnih odpadkih (na primer polipropilen iz talnih oblog).«

Evropa je druga največja proizvajalka kemikalij na svetu. Prodaja kemikalij je lani znašala 542 milijard evrov.

Kako dolga je pot od ideje do inovacije in nato izdelka, ki ga lahko prodajo? »Ob jasni strategiji, ki se oblikuje na podlagi trendov na tržišču, in ustreznih sredstvih je razvoj lahko hiter. V Aquafilu smo prve reciklirane nitke izdelali že leta 2007 iz mešane surovine, ki je bila delno reciklirana iz industrijskih odpadkov in delno primarna, leta 2011 pa smo postavili veliki industrijski obrat, v katerem s pomočjo kemijske regeneracije odpadkov izdelujemo vlakna, pridobljena zgolj iz odpadnih surovin,« odvrne Jahić. V razvoj, načrtovanje in opremo obrata ECONYL® v Ljubljani je podjetje do sedaj vložilo že več kot 30 milijonov evrov. Dodaja, da njihov poslovni model predvideva, da se bodo v bližnji prihodnosti lahko odpovedali nafti in presedlali na trajnostne proizvode in surovine. »Načrtujemo, da bomo v nekaj letih vso surovino za poliamid 6 v AquafilSLO pridobili z regeneracijo odpadkov in tako postali popolnoma neodvisni od nafte,« pojasnjuje sogovornik.

Svet (še) stoji na nafti

Do prehoda na »čisto« – na varne kemikalije, čisto energijo, nove metode predelave surovin in alternativne surovine – pa bo kemična industrija še vedno slonela na nafti (in zemeljskem plinu), ki jo s frakcionirno destilacijo pri različnih vreliščih ločijo na surovine za kemično industrijo (ogljikovodiki z 9 do 10 ogljikovimi atomi se uporabljajo za izdelavo plastičnih mas), kerozin in tudi asfalt ter izolacijske materiale. Nafto so poznali in jo uporabljali že v antiki. Omenjali so jo že v času Herodota, stara ljudstva pa so jo uporabljala v različne namene. Sprva v medicinske, za dezinfekcijo, Perzijci so jo uporabljali za gradnjo cest, ... Skorajda ni stvari, katere osnova ni nafta, je vzhičeno pripovedoval naš vodič po BASF-ovem muzeju. Od delov za avtomobilsko industrijo, tekstilno, kozmetično, kmetijstvo, ... In umetni vonji. »Poduhajte!« je domala vzkliknil. Ko smo začeli odpirati lopute na primerkih, je govoril: »To ni videlo

limone. Tudi sivke ne. To je umetnost kemije.« In dišalo je po sivki in limoni in sladki pomaranči. Pa meti. Po vonjih, ki so v detergentih, čistilih za kopalnico in stranišče, pa tudi v dišečih smrekicah, s katerimi vestno osvežujemo vonj v avtomobilih.

Pline, ki nastanejo pri rafiniranju nafte, najpogosteje odpadno zažgejo, vendar – kot smo slišali na konferenci podjetja BASF – razvijajo nove postopke, ki so okoljsko manj sporni. Parni kreking (pri reakciji kreking večje molekule pri višji temperaturi s pomočjo katalizatorja razcepijo na manjše molekule) je namreč energetsko potraten.

René van Sloten, Cefic: Rast kemične industrije podžigata

rastoči kitajski trg pa tudi oživljanje kemične industrije v ZDA zahvaljujoč plinu iz skrilavcev.

Martin Brudermüller ni želel povedati, koliko energije kupujejo in koliko je proizvedejo sami, glede na to, da imajo v Ludwigshafnu tudi tri lastne elektrarne, po svetu pa 347 obratov. Dejal je le, da v Ludwigshafnu električno energijo proizvajajo sami s kombinacijo toplotne in električne energije: »Ali kupujemo električno energijo iz obnovljivih virov energije, pa je odvisno od države in zmogljivosti. Vendar vse naše tovarne pripravimo na to, da bi bile čim bolj zelene, je pa to odvisno tudi od držav, v katerih obratujejo.«

»Naša industrija je naredila že veliko za zmanjšanje emisij in teh ni mogoče še dodatno znižati z obstoječo tehnologijo. Omejitve so. Če bi morali emisije še dodatno zmanjšati, bi morali spremeniti vse procese, tudi vhodne surovine, da bi dosegli cilj,« pojasnjuje van Sloten. Če bi torej namesto fosilnih surovin uporabljali več obnovljivih virov, hidro energije, ogljikovega dioksida in presedlali na elektrifikacijo, bi slednje podražilo vse produkte, potrebovali bi tudi nove tovarne. To so investicije, težke nekaj sto milijard, za katere je potrebno tudi pravo poslovno okolje, ki bi to podpiralo. Težava, če bi energetska panoga presedlala samo na zeleno energijo, je namreč tudi cena produktov – ker je ta dražja, bi bili dražji tudi proizvodi, to pa ni v interesu kupcev, ki želijo več, boljše in ceneje. BASF zato kupuje energetska mešanico v državah, kjer je to mogoče, »v državah, kjer energetika sloni na premogovni energiji, pa ne bomo investirali«.

Slovenija je središče Hisensa za vse operacije v Evropi

Tekst

Brane Piano

Foto

Jože Suhadolnik

V predprostoru njegove pisarne je majhen čebelnjak. Od poslovnih sekretark in asistentk brni mešanica slovenščine, angleščine in kitajščine. Korak, dva skozi vrata v njegovo pisarno v upravni stavbi Gorenja na Partizanski cesti 12 v Velenju Chao Liu ponudi kozarec čaja. Od doma je, brez kofeina, reče. Od prvega januarja je eden izmed dveh glavnih direktorjev Gorenja – drugi je Lan Lin. Chao Liu je na Kitajskem doštudiral strojno inženirstvo. V skupini Hisense se je zaposlil leta 1995 in začel kot projektant orodij proizvodnje televizijskih aparatov, bil nato pristojen za nadzor planiranja in oskrbne verige v družbi za izdelovanje klimatskih naprav. Odšel je v ZDA v podjetji Hisense Hitachi in Hisense US ter med delom v Ameriki na univerzi v Memphisu opravil MBA magistririj. Ko je Hisense v Severni Ameriki že močno povečal prodajo, so ga leta 2013 spet napotili drugam. V Mehiko je odšel z nalogo, da za Hisense postavi tovarno televizorjev. Zgradili so jo v letu dni in že prvo leto izdelali skoraj milijon televizorjev. V ZDA se je vrnil, ko je Hisense tam prevzel tudi družbo Sharp, se vrnil v mehiško podjetje, ob lanskem Hisensovem prevzemu slovenskega Gorenja in Skupine Gorenje pa je bil imenovan v upravo s samo nekaj meseci mandata. Od januarja Gorenje skupaj z Lan Linom vodita kot glavna direktorja, na sedežu družbe pa največ časa prebije prav Chao Liu.

“

Hisense je Gorenje prevzel lani. Kako daleč ste z integracijo Gorenja v korporacijo Hisense, kdaj bo končana?

Po prevzemu v lanskem septembru je nekaj kitajskih sodelavcev prišlo v Velenje in začel se je zahteven proces združevanja in vključevanja Gorenja v Hisense. Integrirali smo različna področja poslovanja, kot so prodaja, proizvodnja, nabava, finance ... Najprej smo se lotili prodaje, ker smo prepričani, da Gorenje potrebuje povečanje obsega prodaje. Hisense je močno uveljavljen v zahodni Evropi, v Veliki Britaniji, Franciji, Nemčiji, Italiji, zato smo začeli tam. Ta del integracije je končan. Gorenje pa ima trden položaj na trgih vzhodne Evrope in s tem se še vedno

ukvarjamo. Kar se tiče proizvodnih lokacij, razvoja, oblikovanja in nabora izdelkov, že imamo nekaj skupnih projektov in integracija še traja. Sprva smo imeli nekaj težav zaradi različnih funkcij in organiziranosti v obeh družbah, od začetka letošnjega leta pa smo že izvedli nekaj prilagoditev. Integracija še ni končana, narediti moramo še precej korakov.

Bosta Gorenje in Velenje ostala sedež Hisensa za evropski trg?

Pred mnogimi leti se je Hisense odločil poslovati po vsem svetu, s strategijo, da je mednarodni trg najpomembnejši. Na podlagi tega imamo nekatere dejavnosti v Afriki, Severni Ameriki in tudi v Evropi. Po prevzemu Hisense obravnava Gorenje kot središče svojega poslovanja v Evropi. Slovenija je za nas ne samo center proizvodnje, temveč tudi razvoja, oblikovanja in celotne poprodaje, financiranja in drugih dejavnosti v Evropi. Prodajne enote imamo v različnih državah ali regijah, tudi hčerinske družbe, vendar središče poslovanja ostaja v Sloveniji.

Koliko je bila lanska izguba Gorenja posledica postopkov zaradi integracije, katere izzivi še ostajajo?

Gotovo je integracija vplivala na poslovni rezultat. Razlog niso bile samo notranje prilagoditve, temveč pred prevzemom tudi Gorenjevo iskanje strateškega partnerja, kar se je odrazilo tudi v nihanju prodaje na vseh Gorenjevih trgih. Naši partnerji, kupci in dobavitelji so bili v negotovosti in so čakali, kakšni bosta naša strategija in prihodnost Gorenja. Konkurenca je medtem hitro izkoristila priložnost. Zaradi tega je bilo naše poslovanje še težje in te okoliščine so seveda vplivale na rezultat. Težavo smo hitro prepoznali in se odzvali z jasno strategijo nabora blagovnih znamk in izdelkov. Zdaj intenzivno komuniciramo s kupci in dobavitelji, pojasnili smo jim tudi, kateri bodo naši naslednji koraki in kako lahko skupaj z njimi dosežemo win-win situacijo. Razmere se že izboljšujejo. Poslovanje v lanskem zadnjem četrtletju ni bilo dobro in je vplivalo tudi na prvo letošnje četrtletje. Od februarja se obseg prodaje in dobičkonosnost izboljšujeta. Mislim, da delujemo v pravo smer in da je izboljšanje učinkovitosti posledica dosedanjih sprememb.

V Hisensu ste določili štiri krovne globalne blagovne znamke, od katerih sta dve iz Gorenja – Gorenje in Asko, drugi dve sta Hisense in Toshiba ...

Tudi na globalnem trgu imamo zelo jasno strategijo blagovnih znamk. Hisense je osredotočen na visoke tehnologije, Gorenje je zelo dobro stoječa znamka s sloganom Life Simplified, ki se posveča razbremenitvi uporabnikov in vrhunskemu oblikovanju. Asko pa je prestižna blagovna znamka, pravimo, da je česnja na vrhu torte, high-end znamka, ki jo predstavljamo globalno.

Ali boste pod znamkama Gorenje in Asko prodajali tudi na Kitajskem?

Seveda, prav zdaj to začnemo. Pod blagovno znamko Asko gradimo in bomo letos na Kitajskem odprli 36 prodajnih salonov, v načrtu jih imamo 100. Kitajska je ogromen trg in Hisense ima tam zelo močan položaj. Znamka Gorenje za zdaj na Kitajskem še ni tako močna kot Hisense in Asko, a tudi Gorenjeve izdelke iz premijskih oblikovalskih linij smo že uveljavili na kitajskem trgu. Tam načrtujemo v petih letih doseči prodajo pet milijard renminbijev [kitajskih jenov, tj. skoraj 650 milijonov evrov]. Prepričani smo, da nam bo zaradi ugleda Hisensa in zaradi dobrih odnosov s kitajskimi partnerji in kupci to uspelo.

Vaše nedavne objave o morebitnih presežnih delavcih so sprožile burne odzive sindikatov in medijev ...

To je zagotovo težavna tema. Naše lansko poslovanje ni bilo dobro, tudi letošnje še ni dovolj dobro, zato moramo nekaj spremeniti. Večja produktivnost je zelo pomembna in Gorenje bi jo moralo povečati v vsakem primeru, s ali Hisensom brez njega. Seveda je to že in bo še vplivalo na naše ljudi. Tesno sodelujemo s sindikatom, pogovarjamo se, izmenjujemo mnenja in pojasnjujemo, zakaj moramo to storiti. Mislim, da zdaj skoraj vsi razumejo, da se moramo lotiti te spremembe, ki bo povečala delovno učinkovitost in bo eden od vzvodov, ki bo podjetju omogočil zdravo rast. O tem komuniciramo tudi z vsemi zaposlenimi in zunanjo javnostjo. Potrudili se bomo, da bo presežnih delavcev čim manj in da bomo uporabili mehke metode za zmanjšanje števila zaposlenih v režiji. Bomo pa pri tem seveda dosledno spoštovali vse zakonske predpise in postopke.

Ali to vključuje tudi hišno kolektivno pogodbo?

Seveda, kolektivno pogodbo s sindikatom spoštujemo. Hisense razmišlja tudi, kako izboljšati delovno okolje, od česar morajo imeti koristi zaposleni. Ta cilj je skupen cilj s sindikatom. Socialni dialog v Gorenju ima dolgo tradicijo, kolektivna pogodba je bila podpisana že leta 1991, torej pred skoraj tridesetimi leti. To spoštujemo in si bomo tudi v prihodnje prizadevali za ohranitev dobrega socialnega dialoga.

Ali so v Hisensu in podjetjih na Kitajskem na splošno sindikati organizirani v podjetjih v državni lasti? Ali delavci sodelujejo pri upravljanju podjetij kakor v Sloveniji?

Na Kitajskem ima skoraj vsako podjetje sindikat in njegove naloge so podobne kot tu. Sindikati se osredotočajo na, seveda, delovne razmere zaposlenih, njihovo zdravje, ugodnosti, pomoč delavcem, pa tudi organizirajo aktivnosti za sprostitev po delu. Po drugi

strani pa sodelujejo z vodstvom, da članom lahko prenesejo, kaj vodstvo načrtuje in zakaj kaj počne. Podobnosti je precej in vodilni imamo izkušnje s sindikati. Gorenjeve sindikaliste sem že povabil na Kitajsko, da bi se lahko pogovorili s sindikalisti v Hisensu.

Kakšno dediščino vam je zapustil gospod Bobinac, dolgoletni predsednik uprave? Sprašujem zaradi zahteve sindikata, da je treba pri določanju presežnih delavcev pogledati tudi odgovornost prejšnje uprave ...

Gospod Bobinac je delal v Gorenju vrsto let. Mislim, da je storil vse, da bi podjetje raslo. Toda nedavno so se gospodarske razmere spremenile, nekateri novi trgi, kot so Kitajska, Afrika, Indija, so hitro rasli in na svetovnih trgih se je konkurenca v panogi bele tehnike močno povečala in okrepila. V primerjavi z globalno konkurenco je Gorenje majhno, zato v pogajanjih s kupci in dobavitelji ni imelo tako močne pozicije kot večji konkurenti, če hočete, tudi Hisense. A ekipo je vodil, kakor je najbolje mogel in v težavnih razmerah jim je ob vseh večjih tveganjih uspelo ostati v svetovni konkurenci. Najboljša mogoča odločitev prejšnjega vodstva Gorenja je bila, da so se v tako trdih ekonomskih razmerah odločili najti strateškega partnerja za prihodnost, kakršen je Hisense. Opravili so svojo nalogo, ne da bi bilo treba delavcem zniževati plače in jih odpustiti. Našli so močnega partnerja. Gospod Bobinac zdaj dela za Hisense International, našo krovno družbo, kot podpredsednik za marketing. Vodi področje blagovne znamke in marketinga. Proizvodnjo in prodajo v Gorenju, torej vsakdanje poslovanje, pa vodi moja vodstvena ekipa.

Lahko povzamete produktno strategijo Gorenja in načrte z lokacijami proizvodnje, načrtujete večje spremembe?

Za rast Gorenja so zelo pomembni načrti z izdelki in proizvodnjo. Glavne Gorenjeve izdelčne skupine so hladilno-zamrzovalni aparati, kuhalni aparati, pomivalni stroji in pralni ter sušilni aparati. To je glavnina izdelkov, za katere se bomo trudili povečati prodajo in donosnost. Obenem bomo več investirali v nove izdelke, in sicer v dveh delih. *Hi-tech* izdelke skupine Hisense bomo vključili v Gorenjevo ponudbo, da bo nabor Gorenjevih izdelkov večji in boljši. Vlagali bomo v nove generacije še boljših kuhalnih in hladilno-zamrzovalnih aparatov. Izdelek je prihodnost družbe in to je za nas zelo pomembno. Po drugi strani preučujemo možnost uvedbe dodatnih izdelčnih skupin, kot so televizorji. Letos tako načrtujemo v prodajni nabor izdelkov uvesti Hisensove televizorje in v prihodnosti tudi klimatske naprave in mobilne telefone, skupine izdelkov, ki so v Hisensu zelo močne.

Smo globalno podjetje, a kar se lokacij tiče, bo Gorenje center za poslovanje Hisensa v Evropi. Vse zmogljivosti in vire bomo vložili v povečanje učinkovitosti Gorenja. Proizvodnjo hladilnih aparatov smo združili v Srbiji, da bomo imeli zaradi proizvodnje na enem mestu nižje stroške in boljše rezultate. Tukaj, v Velenju, bomo vlagali v pomivalne in pralne stroje. Na Češkem še vedno izdelujemo regionalno znamko kuhalnih aparatov Mora. Toda Slovenija bo središče proizvodnje s poudarkom na kuhalnih aparatih, pomivalnih strojih in pralnih ter sušilnih aparatih, kasneje tudi televizorjih in klimatskih napravah ...

Gorenje in nekdanja hčerinska družba Koerting sta pred leti že izdelovali televizorje. Kako daleč ste z načrti za gradnjo nove tovarne? Pričakujete finančne spodbude slovenske vlade, se o tem že pogovarjate?

Zanimivo je, da sta Gorenje in Hisense imela podobno pot. Hisense je bil ustanovljen leta 1969 za proizvodnjo radijskih aparatov in kasneje televizorjev, prav pred 50 leti je Gorenje začelo izdelovati televizorje, ki so bili za tiste čase zelo napredni. Zdaj v Velenju spet načrtujemo vzpostavitev proizvodnje televizorjev. Na zadnjem sestanku vrha skupine Hisense smo se pogovarjali prav o tem, kako investirati v tovarno televizorjev v Velenju. Dobra novica je, da ne bomo gradili samo tovarne televizorjev kot obrata za sestavljanje TV-aparatur, temveč bomo investirali tudi v razvoj in proizvodnjo elektronskih komponent. Pri Gorenjevih izdelkih sta dizajn in struktura zelo dobra, elektronika pa je bila šibkejša plat, tudi zaradi pogostih težav z dobavitelji. Hisense je močan prav v tem, v strojni in programski opremi. Torej na tej lokaciji ne bomo investirali samo v montažo televizorjev. Po dokončni odobritvi bomo v že prvi fazi zgradili tovarno za sestavljanje televizijskih sprejemnikov in za proizvodnjo elektronskih komponent. Načrtujemo, da bi v Velenju s proizvodnjo začeli konec leta 2020. Najprej z zmogljivostjo milijon televizorjev na leto, kasneje, v dveh ali treh letih, bi lahko izdelali že štiri milijone televizorjev na leto. Pogovarjamo se z ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo. Običajno vladna podpora tovrstnih naložb znaša do 20

odstotkov upravičenih stroškov.

Se je zadolženost Gorenja po prevzemu spremenila?

Z Gorenjevimi partnerskimi bankami smo opravili reprogramiranje dolžniškega portfelja, pred dvema tednoma smo se srečali z vsemi bankirji. Imamo tudi podporo Hisensa. Matična družba nam je dala 120 milijonov evrov internega posojila. Porabili smo ga za nekatera nujna plačila bankam. Zdaj je v naše poslovanje vključen tudi Hisensov ključni bančni partner, ki pozna Hisense, pozna našo strategijo, in tudi z njim se pogovarjamo, kako upravljati zadolženost in finančno poslovanje. Ker se osredotočamo na osnovno dejavnost, smo odprodali nekatera podjetja s področja netemeljnih dejavnosti. S tem se je vrnilo nekaj denarja. Predčasno bomo izplačali tudi kratkoročne obveznice. Imamo več tekočega kapitala za financiranje poslovanja in to več ni tolikšen problem kot v preteklosti. Gorenje je finančno bolj zdravo.

Gospod Chao Liu, kako zdravo in dobro pa se vam zdi življenje v Sloveniji in Velenju? Tu ste brez družine, študirali in delali ste na Kitajskem, v ZDA, Mehiki ... Kakšni so vaši vtisi o mestu, tukajšnjih ljudeh, sodelavcih?

Življenja v tujini sem vajen. Ko sem prvič priletel v Slovenijo, mi je bila všeč že iz zraka. Okolje je lepo, ljudje so zelo prijazni in so mi veliko pomagali. Velenje je majhno mesto, mirno, tiho, pa vendar ni prazno ali dolgočasno. Ljudje so na ulicah, sprehajajo se in pogovarjajo, družine z otroki se sproščajo ob Velenjskem jezeru ... Podobno je na Kitajskem. V ZDA je drugače. Živel sem v Atlanti, velikem mestu z okoli tremi milijoni ljudi, a na ulicah jih je malo, na neki način je tišje, ni tako živahno kot Velenje s samo 30 tisoč prebivalci. Na Kitajskem sem živel v velikem mestu z milijoni ljudi, ampak ljudje se tam še znajo pozdraviti, ko se srečajo. Podobno je tukaj. Pogovarjam se s kitajskimi sodelavci in ugotovljamo, da sta si naši kulturi podobni bolj, kot bi si človek mislil. Zato mi je tukaj všeč. Tudi v restavraciji, hotelu, ob hrani imam včasih občutek, da sem doma. Tukaj se počutim domače in to mi je všeč.

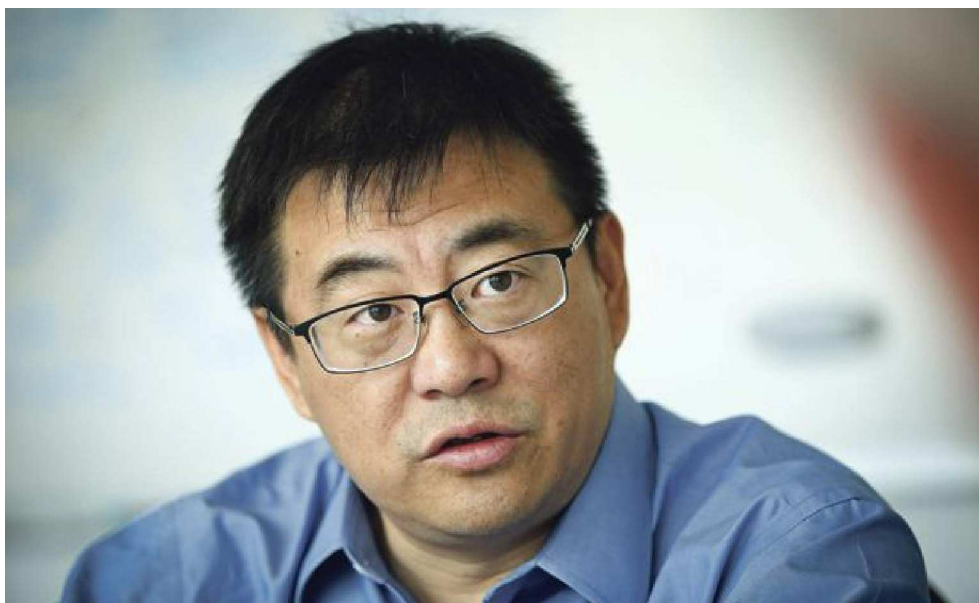
“ Naše lansko poslovanje ni bilo dobro, tudi letošnje še ni dovolj dobro, zato moramo nekaj spremeniti. Večja produktivnost je zelo pomembna in Gorenje bi jo moralo povečati v vsakem primeru, s Hisensom ali brez njega. Seveda je to že in bo še vplivalo na naše ljudi.

“ Dobra novica je, da ne bomo gradili samo tovarne televizorjev kot obrata za sestavljanje tv-aparatov, temveč bomo investirali tudi v razvoj in proizvodnjo elektronskih komponent. Pri Gorenjevih izdelkih sta dizajn in struktura zelo dobra, elektronika pa je bila šibkejša plat, tudi zaradi pogostih težav z dobavitelji.

Kitajska korporacija Hisense je prek svoje družbe Hisense Luxembourg Home Appliance Holding lani prevzela Skupino Gorenje in njene hčerinske družbe v tujini. Bo v Velenju nadaljevala proizvodnjo? Eden izmed dveh glavnih direktorjev velenjskega Gorenja, Chao Liu, je v prvem intervjuju za slovenske medije Velenje postavil v središče Hisensovega delovanja v Evropi.

Chao
Liu

Na seji tudi o hokeju

Občinski svetniki so izrazili ogorčenje nad plakati z njihovimi fotografijami, ki so se pojavili po mestu zaradi problematike hokeja. Kot so poudarili, ne drži, da niso hoteli podpreti pomoči hokejskemu društvu. Župan Blaž Račič je opozoril, da Občina Jesenice glede na veljavno zakonodajo ne more neposredno finančno pomagati društvu.

URŠA PETERNEL

Na peti redni seji občinskega sveta so jeseniški občinski svetniki obravnavali dvajset točk dnevnega reda. V sklopu zadnje točke dnevnega reda Informacije, vprašanja in pobude so se na predlog občinskih svetnikov dotaknili tudi aktualne problematike jeseniškega hokeja. Pred kratkim so se namreč po Jesenicah pojavili plakati, ki Občino Jesenice pozivajo k večji podpori oziroma pomoči članski hokejski ekipi HDD SIJ Acroni Jesenice.

Župan Blaž Račič je svetnike seznanil, da je v zadnjih mesecih tako z vodstvom društva kot s sodelavci občinske uprave iskal možnosti za pomoč društvu. A kot je poudaril, neposredna finančna pomoč društvu (razen prek javnega razpisa, kar že izvaja) zakonsko ni dovoljena. Občina Jesenice vsako leto zagotavlja pogoje za izvedbo letnega programa športa na lokalni ravni, in sicer tako, da skrbi za športno infrastrukturo ter da sofinancira športno dejavnost oziroma izvajanje programov društev. Slednjim dodeljuje finančna sredstva preko vsakoletnega javnega razpisa v okviru Letnega programa športa, pri tem pa v celoti sledi Nacionalnemu programu športa v Republiki Sloveniji 2014–2023. Sredstva se vsakemu prijavitelju posebej razdelijo na podlagi sprejetih meril in normativov. V proračunu Občine Jesenice je trenutno za Letni program športa v občini Jesenice zagotovljenih 280.000 evrov, skoraj polovico teh sredstev pa namenjajo prav za hokejsko športno panogo (za HDD SIJ Acroni Jesenice in HD Hid-

ria Jesenice, ki skrbi za mlajše hokejske selekcije). Občina sofinancira tudi uporabo ledene ploskve v Športni dvorani Podmežakla, društvu HDD SIJ Acroni Jesenice na podlagi javnega razpisa zagotavlja sredstva za kritje stroškov uporabe ledu v celoti. "Občina Jesenice torej HDD SIJ Acroni Jesenice financira v največji možni meri, ki jo dopušča trenutno veljavna zakonodaja," je poudaril župan.

Občinski svetniki so v burni razpravi izrazili ogorčenje nad plakati z njihovimi fotografijami, ki so se pred časom pojavili po mestu; nekateri so jih dojeli celo kot grožnje. Kot so poudarili, nekateri želijo prikazati, kot da občinski svetniki niso podprli pomoči hokejskemu društvu. Na dosedanjih petih sejah občinskega sveta na dnevnem redu ni bilo točke, ki bi se dotikala problematike hokeja, so opozorili. Župan Račič je ob tem poudaril, da so se fotografije svetnik in svetnikov na plakatih pojavile neupravičeno. "Nikoli nisem prelagal odgovornosti na občinske svetnike, na plakatih sem pogrešal tudi svoj obraz," je dejal in dodal, da se počuti ujetega in nemočnega, saj mu kljub trudu ni uspelo najti rešitve za pomoč društvu.

Ob tem pa je podžupan Miha Rebolj, ki je tudi predsednik HD Hidria Jesenice (ki združuje mladinske selekcije), opozoril, da je neprimerno uporabljati besede, kot so zaprtje dvorane, konec hokeja na Jesenicah in podobno. V mladinskih ekipah namreč trenira 220 fantov, vsako leto pa dobijo trideset novih, nadobudnih

hokejistov.

Trije odloki

Na seji so sprejeli dva odloka, povezana z Gorenjskimi lekarnami: Odlok o ustanovitvi javnega lekarniškega zavoda Gorenjske lekarnice in Odlok o ustanovitvi Sveta ustanoviteljic javnega lekarniškega zavoda Gorenjske lekarnice. Sprejeli so tudi spremembe odloka o ustanovitvi JEKO, javnega komunalnega podjetja, d. o. o., Jesenice. S spremembo bodo podjetje dokapitalizirali v višini 500.000 evrov za potrebe investiranja v osnovna sredstva podjetja (nakup delovnih vozil), od česar bo vložek Občine Jesenice znašal 464.650 evrov, vložek Občine Žirovnica pa 35.350 evrov. Obe občini ustanoviteljici bosta sredstva za dokapitalizacijo zagotovili v razmerju obstoječih poslovnih deležev.

Zemljišča kolesarske poti

Občinski svetniki so se strinjali, da občinska zemljišča, na katera posega del daljinske kolesarske povezave Rateče–Obrežje, izgubijo status grajenega javnega dobra lokalnega pomena, preidejo v last Republike Slovenije in postanejo grajeno javno dobro državnega pomena.

Plan graditve in vzdrževanja cest

Sprejeli so tudi predlog Plana graditve in vzdrževanja občinskih cest v obdobju od leta 2019 do leta 2022. Gre za štiriletni plan, ki opredeljuje prednostne naloge in je podlaga za sprejem letnega plana, ki se sprejema s sprejemom občinskega proračuna.

Na območju občine Jesenice je 99,946 kilometra kategoriziranih občinskih cest (lokalnih cest, zbirnih mestnih oziroma krajevnih cest, mestnih in krajevnih cest ter javnih poti). Glede na izvedeno snemanje in analizo stanja bi bilo nujno treba v celoti obnoviti 14,5 kilometra omenjenih cest. Najnujnejši projekti so: sanacija mostu čez Črni potok v Planini pod Golico; sanacija mostu čez Jesenico na cesti v Plavški Rovt/Žerjavac in mostu čez železniško progo – Spodnji Plavž; izgradnja komunalne infrastrukture v Poslovni coni Jesenice (predvidena je fazna izvedba), obnova lokalne ceste KC 152011 Jesenice – Pri Fenc, pododsek Prihodi–Planina pod Golico (Belcijan), predvidena je fazna izvedba po odsekih; sanacija cestnega odseka na plazu Prihodi; rekonstrukcija ceste Franceca Prešerna in pločnika (predvidena je fazna izvedba) ter ureditev prometne infrastrukture KS Sava (predvidena je fazna izvedba). Samo za izvedbo teh prednostnih projektov, torej za obnovo cest, ki so v najslabšem stanju, bi bilo treba nameniti približno 6,9 milijona evrov.

Volitve in imenovanja

V sklopu volitev in imenovanj so v Svet javnega zavoda Gledališče Toneta Čufarja Jesenice kot predstavnika Občine Jesenice imenovali Boštjana Smukavca. Podali so tudi pozitivno mnenje k imenovanju Aleksandre Valančič za ravnateljico Osnovne šole Poldeta Stražarja Jesenice ter k imenovanju Monike Lotrič za ravnateljico Srednje šole Jesenice.

Poročila

Na seji so obravnavali tudi nekaj poročil. Poročilo o delu Razvojne agencije Zgornje Gorenjske s finančnim poročilom za leto 2018 je predstavil direktor zavoda Mark Toplak, Poročilo o izvajanju koncesionirane dejavnosti javnega mestnega prometa in šolskih prevozov na območju občine Jesenice v letu 2018 pa Damijana Marn iz podjetja Alpetour, d. o. o. Poročilo o poslovanju in izvajanju gospodarske javne službe oskrbe s toploto na območju občine Jesenice za leto 2018 je predstavil direktor Enos OTE Robert Pajk. Poročilo Akcijske skupine o izvajanju

Lokalnega energetskega koncepta občine Jesenice je predstavil direktor Komunalne direkcije na Občini Jesenice Marko Markelj, poročilo o realizaciji Akcijskega programa varstva okolja za leto 2018 pa Alenka Markun iz podjetja Marbo Okolje. Znotraj programa varstva okolja je predstojnica kranjske območne enote Nacionalnega inštituta za javno zdravje Alenka Hafner predstavila tudi poročilo o zdravju v občini Jesenice. Na seji so obravnavali tudi poročilo o delu na področju zaščite in reševanja v občini Jesenice za leto 2018, ki ga je predstavil poveljnik Občinskega štaba Civilne

zaščite občine Jesenice Igor Arh. Slednji je svetnikom predstavil tudi predlog Programa dela na področju zaščite in reševanja v občini Jesenice za leto 2019. Občinski svetniki so vsa poročila potrdili.

Program dela nadzornega odbora

Predsednica Nadzornega odbora občine Jesenice Simona Štravs je predstavila Program dela Nadzornega odbora občine Jesenice za leto 2019. Kot izhaja iz programa, bo nadzorni odbor, ki je najvišji organ nadzora javne porabe v občini, letos opravil nadzor dela in poslovanja javnega zavoda Zavod za šport Jesenice, investicije

v avtobusno postajališče in obračališče Tomšičeva, poslovanja Zveze društev prijateljev mladine Jesenice (postavka Mladinsko letovišče) in pregled poslovanja in nadzor vseh izplačil, povezanih z delom zaposlenih v občinski upravi in vseh funkcionarjev občine za leti 2017 in 2018 (razen plač in regresa) ter izplačil iz rezervnih skladov. Odbor bo spremljal tudi poslovanje uporabnikov proračuna in izvajalcev javnih služb. Računajo, da se bodo člani odbora sestali na osmih rednih sejah, za delo pa bo iz občinskega proračuna zagotovljenih 14.500 evrov.

Domačemu hokejskemu društvu po besedah župana Blaža Račiča lahko pomaga vsak občan tako, da kupi vstopnico in pride na tekmo v Podmežaklo. "Jeseničani naj pokažejo podporo temu športu z udeležbo na tekmah. Podobno bom nagovarjal tudi podjetja. Vsi moramo iti na hokej!" je dejal Račič.

Vurnikovi dnevi v znamenju študentov

Prejšnjo soboto se je z nagovorom predsednika Krajevne skupnosti Radovljica Andreja Golčmana začel osrednji sklop prireditve v okviru letošnjih Vurnikovih dni, s katerimi v Radovljici obeležujemo spomin na rojaka arhitekta Ivana Vurnika in krajevni praznik. Podeljene so bile Vurnikove študentske nagrade, še do konca meseca je v Šivčevi hiši na ogled razstava sodobnih mašnih plaščev po navdihu umetniških del zakoncev Vurnik.

MARJANA AHAČIČ

S predavanjem fotografa Mirana Kambiča o arhitekturni fotografiji so se prejšnji četrtek začeli letošnji Vurnikovi dnevi, ki so jih že šestič zapored zasnovali in organizirali v Centru arhitekture Slovenije. S prireditvijo v Radovljici vsako leto obeležujemo spomin na rojaka arhitekta Ivana Vurnika. Rodil se je 1. junija 1884 v Radovljici, kjer je preživel del svojega življenja in tu leta 1971 tudi umrl.

Prejšnjo soboto, na praznik Krajevne skupnosti Radovljica, je tako pri spomeniku Josipini Hočevar na Linhartovem trgu zbrane najprej nagovoril predsednik sveta Krajevne skupnosti Radovljica Andrej Golčman, ki je Radovljičanom na kratko predstavil dosežke in načrte krajevne skupnosti. "V letošnje leto smo vstopili z novim svetom krajevne skupnosti, v katerem je nekaj novih članov, ki so pokazali kar veliko aktivnosti, upam, da to pomeni, da smo priča novemu zagonu pri delu. Nadaljevali bomo urejanje Linhartovega trga, načrtujemo prenovu tržnice pa tudi pripravo makete našega mesta, ki naj bi bila oblikovana tako, da bomo na njej lahko videli več razvojnih faz rasti kraja," je med drugim napovedal Golčman.

Vurnikove študentske nagrade

Tudi letos so v sklopu prireditve Vurnikovi dnevi podelili Vurnikove študentske nagrade za perspektivnega študenta arhitekture ali urbanizma. Tokrat so jo podelili drugič, ustanovljena pa je bila na pobudo Centra za arhitekturo Slovenije. Nagrada, ki jo idejno in finančno podpirajo Krajevna skupnost Radovljica, Občina Radovljica, Fakulteta za arhitekturo univerze v Ljubljani, Fakulteta za **gradbeništvo**, prometno **inženirstvo** in arhitekturo Univerze v Mariboru, je častna pa tudi finančna v smislu podpore pri strokovnem izpopolnjevanju. Vurnikovi priznanji sta letos prejela Radovljičan Miha Gašperin in Nuša Zupanc, glavno Vurnikovo nagrado pa Ana Erjavec.

Tričlanska mednarodna komisija je tokrat izbirala med 16 prijavljenimi deli, ki so obsegala osebno mapo z izbranimi projekti ter esej o arhitekturi oziroma urbanizmu. "Strokovna žirija je nagrajence izbrala glede na kriterije kakovosti, edinstvenosti, inovativnosti izbranih predstavljenih projektov in vsebino eseja ter razbranega doprinosu k razmisleku in urbanizmu," pojasnjuje direktorica Centra arhitekture

Slovenije Barbara Viki Šubic. "Veseli nas, da so dolgoletne želje o ustanovitvi Vurnikove študentske nagrade postale resničnost in da bodo študente tudi v prihodnje spodbujale k razmisleku o arhitekturi in urbanizmu.

Mašni plašči v Šivčevi hiši

V galeriji Šivčeva hiša so v okviru Vurnikovih dni odprli razstavo z naslovom Zasnove sodobnih mašnih plaščev po navdihu umetniških del zakoncev Vurnik. Nastala je v sodelovanju z Oddelkom za tekstilstvo Naravoslovnotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. "V umetniških delih zakoncev Vurnik so študentke prepoznale značilno znakovnost in po njej oblikovale devet mašnih plaščev, v svoje zamisli pa so vpletle tudi čipko. S svojo neverjetno pojavnostjo čipka v kreacijah študentk nadomešča dragoceno ročno vezeno, nosilno tehniko izvedbe mašnih plaščev Helene Vurnik," je na slovesnosti ob odprtju med drugim pojasnila mentorica profesorica Marija Jenko. "Veseli me, da prav v galeriji Šivčeva hiša na dan, ko je bil rojen Ivan Vurnik, gostimo razstavo, ki se je inspirirala po delih arhitekta Vurnika

in njegove soproge Helene Kottler Vurnik. Želim si, da bi v prihodnosti lahko gostili tudi takšno razstavo, kot je bila leta 2017 v Narodni galeriji v Ljubljani, ko smo občudovali dela Helene Vurnik, in pa v prihodnosti kotiček, ki bi predstavljal delo arhitekta Vurnika, ali pa morda tudi spominsko sobo," pa je ob odprtju razstave povedala direktorica Muzejev radovljiške občine dr. Petra Bole.

Organizatorji so letos prvič v okviru prireditve pripravili tudi fotografski natečaj in podelili nagrade za fotografije, ki so na ogled v pasaži Radovljiške graščine. Nagrade so prejeli osnovnošolec Zoran Soklič, srednješolka Pika Polona Horvat in Ana Skobe v kategoriji odraslih fotografov.

Vurnikova pot na Dolenjsko

V soboto, 14. septembra, organizatorji spet pripravljajo Vurnikovo pot – letošnja bo že šesta zapored. Pot, ki bo tokrat vodila na Dolenjsko, bo vodil arhitekt Robert Potokar, na jesen pa jo predstavljajo zaradi poškodbe vodnika. Sicer bodo letos ponovno izvedli tudi nekaj Vurnikovih poti iz preteklih let – 12. junija v Radovljici, dan zatem v Mariboru in 15. junija v Ljubljani. Konec meseca bo Linhartov oder na vrtu Šivčeve hiše pripravil še recital z naslovom France Vurnik: Vsezavedanje, v Vili Podvin pa bodo tudi letos ves junij v okviru Okusov Radol'ce pripravljali degustacijski Vurnikov meni.

"Počutje posameznika v prostoru je lahko enako verodostojen dokaz o kvaliteti prostora kot zagotavljanje predpisanih svetlobnih in prostorskih standardov. Izvor standardiziranih podatkov se nahaja bliže zakonodajni birokraciji in tehnicizmu kot človekovemu počutju." (Iz eseja Mihe Gašperina)

Prejemniki letošnjih Vurnikovih študentskih nagrad: Miha Gašperin, Nuša Zupanc in Ana Erjavec / FOTO: TINA DOKL

V Šivčevi hiši je še do konca meseca na ogled razstava Zasnove sodobnih mašnih plaščev po navdihu umetniških del zakoncev Vurnik. / FOTO: TINA DOKL

Slovesnost se je začela pred spomenikom Josipini Hočevar, ki ga je izklesal Janež Vurnik mlajši. / FOTO: TINA DOKL

ZAVOD RS ZA ZAPOSLOVANJE

V drugem polletju več kot 17 tisoč delovnih mest

Na podlagi ankete, ki je bila izvedena med tri tisoč delodajalci, je republiški zavod za zaposlovanje objavil, da so napovedi glede gibanj na trgu dela za drugo letošnje polletje spodbudne. Delodajalci, ki zaposlujejo 335 tisoč oseb, so napovedali 2,6-odstotno rast števila zaposlenih.

V povprečju se je preteklega pol leta s pomanjkanjem ustreznih kadrov srečalo 44,6 odstotka delodajalcev. Velika podjetja so se s pomanjkanjem ustreznih kandidatov srečala skoraj v 66 odstotkih primerov. Delodajalci, ki so sodelovali v anketi, načrtujejo, da bodo v roku šestih mese-

cev potrebovali 31.100 delavcev. Deloma bo to zaradi nadomeščanja, deloma zaradi povečevanja števila zaposlenih zaradi večjega povpraševanja po izdelkih ali storitvah oziroma zaradi širitve dejavnosti. V prihodnjega pol leta naj bi se tako odprlo približno 17.300 novih delovnih mest.

Najbolj spodbudne napovedi glede rasti zaposlovanja so bile v **gradbeništvu** in drugih dejavnosti. Iskalo naj bi se predvsem voznike težkih tovornjakov in vlačilcev, delavce za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, zidarje, varilce, prodajalce ...

Marija Lebar

Vas zanima zdravo delovno in bivalno okolje? TIGR4smart - Trajnostno in inovativno gradbeništvo za pametne **stavbe**

Razvoj izdelkov in tehnologij, ki omogočajo vzpostavitev zdravega bivalnega in delovnega notranjega okolja. To je namen programa **TIGR4smart, ki je bil podprt tudi s slabimi 6 milijoni evropskih sredstev** in je povezal 16 slovenskih podjetij ter raziskovalnih ustanov v Sloveniji. Vizija programa je temeljila na razumevanju potrebe po razvoju specifičnih izdelkov in hkrati po visoki stopnji integracije izdelkov v segmente in pakete, ki zaradi medsebojne usklajenosti dosegajo višjo dodano vrednost.

Trajnostno in inovativno **gradbeništvo** za pametne stavbe uravnoteženo obravnava ključne komponente domene Pametni dom z lesno verigo. Program je temeljil na trajnostnih proizvodih, na integraciji različnih proizvodov v sisteme ter na poudarjeni komponenti interneta stvari in inteligentnega upravljanja stavb. Dosegel je razvoj 20 komplementarnih proizvodov, ki vsi predstavljajo bistven napredek glede na stanje tehnike.

Razvite tehnologije in izdelki so bili integrirani v demonstracijsko modularno bivalno enoto, s čimer so bili rezultati konzorcija demonstrirani v realnem okolju. Ta demonstracijski objekt še po izteku programa služi kot poligon za nadaljnji razvoj proizvodov do TRL 9. Skupna demonstracija je tudi poglobila dolgoročna partnerstva med člani konzorcija skozi sodelovanja na skupnih projektih. Tako se partnersvo med nekaterimi partnerji nadaljuje tudi v novem konzorciju projekta WOOLF, prav tako sofinanciranem z evropskimi sredstvi preko razpisa RRP2: »Spodbujanje izvajanja raziskovalno-razvojnih programov (TRL 3-6). Ekonomski učinek programa namreč zagotavlja kakovost celotnega partnerstva in posameznih industrijskih podjetij ter raziskovalnih organizacij in vpetost v mednarodne povezave ter združenja. Izredno pomemben je tudi potencial programa za doseganje okoljskih ciljev in izboljšanje bivalnega okolja.

7.6.2019 7:09

Odločitev ustavnega sodišča glede hitre ceste še odmeva

Polzela, 06. junija (STA) - Odločitev ustavnega sodišča, da je uredba o DPN za odsek tretje razvojne osi Šentrupert-Velenje, ki sta jo izpodbijali občini Polzela in Braslovče, skladna z ustavo, še naprej odmeva. Župan Občine Polzela Jože Kužnik je odločitev pričakoval, je pa razočaran nad načinom umeščanja ceste v prostor. V civilnih iniciativah pričakujejo še dve odločitvi.

Župan Občine Polzela Jože Kužnik, ki v sredo odločitve za STA ni komentiral, ker z njo še ni bil seznanjen, je danes dejal, da je takšno odločitev ustavnega sodišča na nek način pričakoval, da nad njo ni razočaran, bolj je razočaran nad načinom umeščanja ceste v prostor. "Če to postaja stalna praksa v naši državi, potem sem za stanje v resnici zaskrbljen," je dejal za STA.

Občina Polzela odločitev ustavnega sodišča spoštuje in ne načrtuje kakšnih nadaljnjih pritožb, je dodal. Želi pa občina delovati v interesu občanov, ki so oškodovanci. V tem smislu si želi konstruktivnega dialoga z državo, prav tako tudi glede drugih projektov, pri katerih sodelujejo z državo.

Trasa hitre ceste Šentrupert-Velenje (trasa F2-2) na območju Občine Polzela poteka v dolžini okoli 1,5 kilometra in predvideva rušitev treh objektov.

Del občanov Polzele je po županovih podatkih razočaran nad odločitvijo sodišča, nekateri naj bi razmišljali tudi o pritožbi na Evropsko sodišče za človekove pravice.

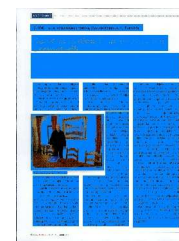
Združene civilne iniciative Savinjske doline pa so se na v sredo objavljeno odločitev ustavnega sodišča odzvale na družbenem omrežju Facebook. Kot so zapisali člani iniciativ, so se z odločitvijo seznanili na spletni strani ustavnega sodišča, vendar je še niso natančneje proučili.

Ob tem navajajo, da se je s tem zaključila ena izmed treh sodb o državnem prostorskem načrtu (DPN) za odsek Šentrupert-Velenje. "Krajani občin Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče pričakujemo še dve: pobudo za ustavno presojo in sodbo na vrhovnem sodišču, upravni oddelek. Omenjeni dve se nanašata na isti DPN, vendar z drugimi vložniki in argumentacijo," so navedli.

Pobuda za ustavno presojo uredbe o DPN je 16. januarja lani vložila skupina občanov Šmartnega ob Paki, o zadevi pa še ni bilo odločeno, so v sredo za STA pojasnili na ustavnem sodišču. Kdaj bo zadeva na vrsti za odločanje, zaenkrat ni znano. "Razumno pa je domnevati, da bo o istih argumentih sodišče odločilo na enak način," je v zvezo s tem danes za STA dodatno pojasnil generalni sekretar sodišča Sebastian Nerad.

Je pa torej že odločeno o zahtevi za ustavno presojo iste uredbe. Zahtevo sta, kot je znano, 30. maja lani vložili občini Braslovče in Polzela, ki sta prepričani, da je bila uredba sprejeta po nezakonitem in protiustavnem postopku.

A ustavno sodišče je ugotovilo, da je postopek priprave in sprejetja uredbe potekal v skladu z **zakonom o prostorskem načrtovanju** in zakonom o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor, v postopku pa je bila javnosti zagotovljena možnost učinkovitega sodelovanja.

ELKING – ELEKTROTEHNIČNE STORITVE, MARJAN KOREN, S. P., TURNIŠČE

Ugleden podjetnik in ambiciozen predsednik

Sredi devetdesetih let prejšnjega stoletja je inženir elektrotehnike Marjan Koren v Turnišču odprl zasebno obratovalnico Elking in kot samostojni podjetnik začel opravljati klasične elektro storitve, ki so temeljile na popravilu strojev in naprav, meritvah in instalacijah. Nikoli ni zaposloval delavcev, vseh terenskih opravil se je lotil sam, svojo strokovnost pa je pozneje nadgradil ter se poskusil v funkciji projektanta in izvajanju nadzora pri izvedbi elektrotehničnih del.

Slednje opravlja še danes, a je njegova vloga veliko pomembnejša na področju zdravega in varnega dela, kjer izvaja izobraževalne procese, predpisuje izjave o varnosti z oceno tveganja, pripravlja požarni red in požarni načrt ter načrt evakuacije v podjetjih in obrtnih delavnicah, izdeluje varnostne načrte in opravlja

nega odbora, en mandat tudi podpredsednik OOZ, na OZS v Ljubljani pa član sekcije za **gradbeništvo** in v UO sekcije elektro dejavnosti. Lani sem bil izvoljen za predsednika OOZ Lendava.«

In s kakšnimi izzivi se na štiriletno mandatno pot podaja Marjan Koren? »Najprej velja poudariti, da sem zbornico

prevzel v zelo dobri kondiciji, saj poslovanje že vrsto let poteka brez posebnih pretresov, aktivnosti pa se odvijajo v skladu s programom dela in željami naših članov, ki jih skušamo kar se da uspešno uresničevati. Verjamem, da bi bilo veliko lažje ob obvezni članarini, a pot je že uhojena in finančnih negativnih učinkov ni zaznati,« pravi Koren.

Pri vodenju zbornice predsednik izpostavlja tri področja. »Prednostno se bom zavzemal za večjo prepoznavnost OOZ v lokalni skupnosti. Povezovanje z občinami in drugimi javnimi institucijami bo prvotnega pomena. Zgledno sodelujemo s sedmimi občinami, ki sodijo v UE Lendava, po izvolitvi županov lani decembra pa želim, da se z vsakim posameznikom srečamo na delovnih sestankih in dogovorimo naše skupne aktivnosti. Doslej smo razgovor opravili le z lendavskim županom, a v bližnji prihodnosti bodo na vrsti še vsi preostali. In še nekaj. Nobena

naša pomembnejša dejavnost se ne sme zgoditi brez prisotnosti novinarjev. Medijsko pozornost smo v preteklosti kar nekoliko zanemarili,« poudarja Koren. Druga pomembna naloga bo pridobivanje evropskih sredstev na podlagi objavljenih razpisov, ki jih bomo skrbno spremljali in se nanj prijavljali. Na tem področju zelo dobro sodelujemo s sosednjo Madžarsko, njihovo trgovinsko in industrijsko zbornico iz Nagykanizse. Pismo o nameri je bilo podpisano lani, redno obiskujemo njihove forume in prireditve, poteka pa tudi že sodelovanje v skupnem projektu Digit. next, katerega poudarek je digitalizacija podjetij. Kot tretje in izjemno aktualno področje dela, ki mu predsednik OOZ Lendava Marjan Koren želi nameniti več pozornosti kot doslej, so najrazličnejše oblike druženja med člani in tudi drugimi obrtniki in podjetniki. »Ponovno se bomo poskusili v čim večjem številu predstavljati na sejmih obrti in podjetništva po Sloveniji, povrnili sloves nekdanje izvrstno obiskanem obrtnim plesom in se vsaj enkrat skupaj z družinskimi člani podati na izlet v domače in tuje kraje. Seveda bomo ohranili tradicionalno družabno prireditev ob koncu leta s podelitvijo jubilejnih priznanj, kot tudi sodelovanje na zimskih športnih igrah OZS ter športnih igrah, ki jih vsako leto pripravlja občina Lendava,« je še dejal Koren in s posebnim zadovoljstvom izpostavil obstoj in dobro delovanje nekaterih strokovnih sekcij pri OOZ (gostinska, prevozniška, gradbena, frizerska, cvetličarska ...), kakor tudi izvedbo številnih delavnic, ki so v glavnem brezplačne.

NIKO ŠOŠTARIČ

Marjan Koren, predsednik OOZ Lendava

koordinacijska dela na gradbiščih. Koren je strokovno usposobljen, s štirimi opravljenimi specializiranimi izpiti.

Ob poslu je Korena vseskozi zanimalo delovanje v obrtno-podjetniškem zborničnem sistemu tako na lokalni kot državni ravni: »Prepričan sem, da obrtniki in podjetniki morajo biti povezani v skupni organizaciji, ki jih kot idejni vodja ne le spremlja skozi njihov proces ustvarjanja, pač pa jih tudi večkrat ustrezno in predvsem pravilno usmerja. Zato sem se dokaj zgodaj vključil v delovanje organov zbornice, bil sem član skupščine in uprav-